

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 3. Qualitas Italiae Antiquæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

FIGV- *Trigona* Polybio lib. 3. quem refutat Strabo lib. 5. sub
 RA } initium.
 ITA- } *Querneo folio similis*; Plinio lib. 3. cap. 5. *Solino* cap.
 LIÆ. } 8. *Martiano Capelle* lib. 6. *Rutilio Itinerarij* libro se-
 cundo.

AMBITVS } Propositus à Plinio, Solino & Martiano Capella
 ITALIÆ. } stare non potest, idcirco eum appellare præter-
 mitto vt ineptissimum, & à vero longiùs abhor-
 rentem.

MEDIUM } Plinius lib. 3. cap. 12. ex Marco Varrone, Soli-
 ITALIÆ. } nus, & Capella, in Agro Reatino locant ad Cu-
 tilix lacum quem Italix umbilicum vocant: *Po-
 zo Ratignono.*

§. 3. *Qualitas Italiae Antiquae.*

FERTILIS. Dionys. Halicarnassens lib. 1. eam fertilitate ante-
 ponit Babylonix, Ægypto, & omnibus terris. Ælianus lib. 9. Var.
 cap. 16. agnoscit in eâ ἀρετὴν πάμφορον ἢ εὐχοτον. Marcus Varro de
 re Rustica lib. 1. cap. 2. post multas & eximias laudes, ait in eâ
 vnum iugerum dare denos & quinos culleos vini. Plinius omnia
 his verbis videtur complexus esse lib. 37. cap. 13. *Quidquid est quo
 vita carere non debeat nusquam est præstantius, fruges, vinum, olea,
 vellera, &c.* Strabo denique libro 6. *ἡγενοκαρπία* frugum præstan-
 tiam in eâ laudat.

RIGVA. Vocat eam Ælian. Var. lib. 9. cap. 16. εὐδρον, & Stra-
 bo lib. 6. laudat ibidem, τὸ μέγεθος ἢ πλήθος τῶν ποταμῶν ἢ λιμνῶν,
amplitudinem & multitudinem fluviorum; lege Plinium lib. 3. cap. 5.

PORTVOSA. Ælian. lib. 9. cap. 16. θάλασσα ἀγαθὴ παρέκειται αὐ-
 τῇ, ὅρμοις πανταχόθεν διειλημμένη ἢ καταγωγαῖς ἀφθόνοις, ἢ κατάρσε-
 σιν. *Solinus* cap. 8. agnoscit Italix littora portuosa, orasque pa-
 tentibus gremiis commercio orbis accommodatas. *Plinius* lib.
 3. cap. 5. nominat eam gremium terrarum patens vndique, & ad
 iuuandos mortales auidè in maria procurrentem Italiam. *Strabo*
 tamen lib. 6. in eâ agnoscit ἀλίμενον ἢ τὸ πλεῖστον, & habere λιμέ-
 νας μεγάλας ἢ θαυμαστές, & vtrumque vtilissimum esse docet.

POPVLOSA. Ælianus lib. 9. Variarum cap. 16. ait antiquitus in

Italiã numeratas esse vrbes septem & nonaginta supra mille. Idem afferit multos in eam commigrasse illectos suauitate morum eius incolarum. *Solinus* cap. 8. Colonias in eã frequentes laudat. Sed illustris est *Plinij* locus lib. 3. cap. 20. *Hæc est quæ L. Emilio Paulo, & C. Attilio Regulo Coss. nunciato tumultu Gallico, sola sine externis auxiliis, etiam tunc sine transpadanis, equitum octoginta millia, peditum septingenta millia armauit.*

DIVES. *Plinius* lib. 3. cap. 2. *Metallorum omnium fertilitate nullis terris cedit, sed interdictum est veteri Senatusconsulto Patrum, Italia parcentium; quæ & ferè repetit lib. 33. cap. 4. Item etiam Strabo lib. 6. laudat in Italiã τῶν μετάλλων εὐπορία παντοδαπῶν.*

§. 4. *Lingua Antiqua Italia.*

VMBRICÆ meminit Pompeius Festus, dum ait Plautum Vmbricè vocare *Strebula* coxendices victimarum.

TVSCÆ linguæ vocabula sunt *Æsar* Deus Suetonio: *Subulo* Tibicen: *Cupra* Græcis ἄξ: *Verse* ignis: *Arsè* auerte: *Cupra* Iuno: *Liuius* lib. 10. disertè docet non fuisse Romanam.

VOLSCORVM: *Sublices* afferes vnde pons sublicius: & apud Festum, *Obscè & Volscè* fabulantur nam Latine nesciunt.

OPICORVM, seu OSCORVM & SABINORVM, eandem fuisse linguam satis benè demonstrat *Cluuerius*, & *Oscè* locutos esse quorum magistratus Capuæ *Mediastuticus* dicebatur, quæ vox *Oscæ* est: innuit quoque *Liuius* lib. 10. Samnites *Oscâ* linguâ vfos esse. *Marsi* quoque fortè *Oscorum* idiomate loquebantur: siquidem vox *Herna* mons, quæ apud *Seruium* vox *Sabina* est, apud Festum dicitur *Marfa*. Nihilominus sequentes voces perhibentur

OPICORVM, seu OSCORVM fuisse: *Daliuum*, insania; *Famel*, *Seruus*; *Mæsius*, *Maius*; *Mamers* *Mars*; *Mediastuticus*, Magistratus: *Pettora* quatuor, vnde currus 4. rotarum *Petorum*; *Sollum* rotum seu solidum.

SABINORVM autem; *Ciprum* bonum; *Creperum* dubium, vnde *crepusculum*; *Februum* purgamentum; *Cuba* lectica, vnde *cubiculum*; *Curis*, hasta; *Nar* sulphur; *Herna* saxa, vnde *Hernici*; *Nero* fortis & strenuus: *Cascus* vetus.